

Besluit

kenmerk : ACM/UIT/634489
Zaaknummer : ACM/24/189149
Datum : 14 november 2024

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 16, vierde lid, aanhef en onder b, van de Elektriciteitswet 1998, over de verlenging van de duur van een ontheffing van de enkelvoudige storingsreserve voor TenneT TSO B.V.

1. Samenvatting en achtergrond

1. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) verlengt de duur van de ontheffing van de enkelvoudige storingsreserve van TenneT TSO B.V. voor het 380/150 kV-railsysteem Diemen. Daarmee krijgt TenneT extra tijd om dit onderdeel van het hoogspanningsnet zodanig te verbeteren dat het net aan regelgeving over de enkelvoudige storingsreserve voldoet.

Vrijstellingen en ontheffingen

2. Het Nederlandse elektriciteitsnet kent een hoge mate van betrouwbaarheid. Om te garanderen dat de levering van elektriciteit niet in gevaar komt, moeten alle hoogspanningsnetten (110 kV of hoger) extra reservecapaciteit hebben zodat er altijd een 'vluchtstrook' beschikbaar is om stroom over te vervoeren. Dit wordt de enkelvoudige storingsreserve of het n-1 criterium genoemd.
3. Het onverkort voldoen aan n-1 is niet voor alle netelementen in alle gevallen doelmatig of in het algemeen belang. Daarom hebben netbeheerders voor bepaalde onderdelen van het net vrijstelling gekregen van het n-1 criterium. Hiermee komt in gebieden die op dit moment te kampen hebben met schaarste, bijvoorbeeld vanwege de snelle opkomst van duurzame opwek, op korte termijn ruimte vrij in het net. Daarnaast kan een netbeheerder van netten met een spanningsniveau van 110 kV of hoger een aanvraag bij de ACM indienen tot ontheffing voor netonderdelen waarin (nog) niet voldaan wordt aan het n-1 criterium of de vrijstellingen.

De aanvraag en het eerdere besluit

4. In november 2022 heeft de ACM een besluit genomen op een ontheffingsaanvraag van TenneT voor alle situaties in het landelijk hoogspanningsnet waar op 1 januari 2021 niet werd voldaan aan de normen.¹ Op 1 juli 2024 heeft TenneT verzocht om de duur van de ontheffing die was verleend voor het 380/150 kV-railsysteem Diemen te verlengen.

Achtergrond

5. Het n-1 criterium houdt in dat een net met een spanningsniveau van 110 kV en hoger zo is aangelegd dat transport van elektriciteit ook verzekerd is als zich een uitvalsituatie voordoet. Een uitvalsituatie is een onvoorziene gebeurtenis waarbij een netonderdeel uitvalt en mogelijk het transport van elektriciteit onderbroken raakt. Dit criterium geldt zowel voor het net in normaal bedrijf als voor de periode dat een deel van het net uit bedrijf is vanwege onderhoud. De norm, de vrijstellingen van de norm, en de mogelijkheid van ontheffingen, zijn opgenomen in artikel 16, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 en uitgewerkt in het Besluit investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas (het Besluit).

¹ Besluit van 24 november 2022, met kenmerk: ACM/UIT/584359.

2. Beoordeling

6. Op 24 november 2022 heeft de ACM ontheffingen verleend aan TenneT voor de situaties in het landelijk hoogspanningsnet waar op 1 januari 2021 niet werd voldaan aan de normen rond de enkelvoudige storingsreserve (besluit ACM/UIT/584350). Een van de ontheffingen betrof de ontheffing voor het 380 kV-station Diemen (nr. 4 in de tabel in het dictum van het besluit). De ontheffingstermijn voor dit knelpunt is verlopen op 31 december 2023. Daarom heeft TenneT op 1 juli 2024 een aanvraag ingediend tot verlenging van de duur van de ontheffing tot 31 december 2025.²
7. Als de aanvraag betrekking heeft op het verlengen van de duur van een ontheffing, moet TenneT ingevolge artikel 4b.1, tweede lid, van het Besluit in de aanvraag motiveren waarom het project voor de investering om aan de norm te voldoen niet is afgerond, waarbij ook moet worden beschreven op welke wijze TenneT zich heeft ingespannen om het project te realiseren en welke maatregelen TenneT neemt om het project binnen de gevraagde verlengde termijn te realiseren.
8. TenneT geeft in de aanvraag aan dat de belangrijkste oorzaak van de opgelopen vertraging is het tot op heden niet kunnen verkrijgen van de noodzakelijke VNB's (voorziene niet-beschikbaarheid) om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. De aanzienlijke hoeveelheid werkzaamheden en VNB-aanvragen in combinatie met de beperkte periodes per jaar waarin VNB's in dit specifieke netdeel mogelijk zijn, zouden resulteren in deze vertraging.
9. Naast de beschikbaarheid van VNB's speelt ook de beperkte uitvoeringscapaciteit bij de serviceprovider een rol, aldus TenneT. In de oorspronkelijke ontheffingsaanvraag zijn beide vertragingsoorzaken als generiek risico benoemd voor alle knelpunten uit de ontheffingsaanvraag. Het gegarandeerd voorkomen van verdere vertraging is niet gemakkelijk, aldus TenneT. Zij zal zich daarvoor wel maximaal inspannen en in nauwe samenwerking met de operationele bedrijfsvoering blijft TenneT onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de betreffende VNB's toch toegekend te krijgen. Daarnaast geeft TenneT aan ook tijdig af te stemmen met de externe serviceprovider over de beschikbare resources.
10. De ACM constateert dat TenneT slechts beperkt ruimte heeft voor het uitvoeren van haar werkzaamheden. Ook speelt mee dat de aannemer beperkt capaciteit heeft om de werkzaamheden uit te voeren. Deze risico's heeft TenneT van te voren aangegeven en deze hebben zich voorgedaan. De ACM gaat ervan uit dat TenneT alles in het werk stelt om de werkzaamheden binnen de verlengde duur van de ontheffing alsnog te realiseren.
11. Bij de verlenging van de duur van de ontheffing neemt de ACM in aanmerking dat ook met verlenging de termijn ruim binnen de termijn van tien jaar blijft die in artikel 4b.4, derde lid, onderdeel a, van het Besluit is genoemd als maximale termijn voor een ontheffing van een 380 kV-netonderdeel.
12. De verlenging, wordt, evenals de oorspronkelijke ontheffing, verleend voor maximaal 1500 MW tijdens maximaal 4 uur.

² Kenmerk ACM/IN/885013.

3. Voorschriften en beperkingen

13. Op grond van artikel 16, vierde lid, onderdeel b, tweede volzin, van de Elektriciteitswet 1998 kunnen aan de ontheffing voorschriften en beperkingen worden verbonden. Aan het ontheffingsbesluit heeft de ACM voorschriften verbonden en de ACM verbindt ook aan de verlenging van de duur van de ontheffing voorschriften en beperkingen:
14. De ontheffing komt te vervallen na uitvoering van de werkzaamheden waardoor het knelpunt is opgelost, dan wel uiterlijk op 31 december 2025.
15. TenneT dient de ACM onverwijld mededeling te doen als:
 - het knelpunt is opgelost;
 - sprake is van een wijziging van de verwachte datum van ingebruikname;
 - sprake is van wijzigingen in de eigendom van het betreffende netonderdeel.
16. De ontheffing wordt verleend onder de voorwaarde dat sprake blijft van conformiteit met de SO Verordening.
17. In bijlage 4 bij het ontheffingsbesluit heeft de ACM opgemerkt dat TenneT het effect van een eventuele uitval op meerdere manieren kan inperken. Deze maatregelen dient TenneT ook tijdens de verlenging te nemen.
 - a) De ACM verwacht dat TenneT voorafgaand aan het uitvoeren van het onderhoud aan het 380 kV-station Diemen een schakelplan ontwikkelt voor het geval er tijdens het verrichten van het onderhoud een rail verloren gaat. Met dat schakelplan kan TenneT onderliggende 150 kV-netten dusdanig omschakelen dat het belastingverlies ingeperkt wordt in tijd.
 - b) Een deel van de belasting van het 150 kV-net van Noord-Holland gevoed vanuit 380/150 kV-station Diemen over te zetten op nabij gelegen netten van Noord-Holland waarmee de afgeschakelde belasting bij een railuitval tijdens onderhoud gereduceerd wordt.
 - c) De ACM verwacht dat TenneT planmatig onderhoud in het 380/150 kV-station Diemen gaat verrichten ten tijde van de lage belasting waardoor een mogelijke railuitval tot een afschakeling van de minimale belasting zou leiden.

4. Conclusie

18. De ACM verlengt de duur van de ontheffing als bedoeld in artikel 16, vierde lid, onderdeel b, van de E-wet voor het netonderdeel railsysteem van het 380/150 kV-station Diemen, voor een uitvalsituatie van maximaal 1500 MW gedurende de duur van 4 uur (4 uur is bepaald als een teruggavetijd van rail in onderhoud), uiterlijk tot en met 31 december 2025. Hierna dient het railsysteem te voldoen aan artikel 4a.2, onderdeel b.1, van het Besluit.

5. Dictum

19. De Autoriteit Consument en Markt besluit op grond artikel 16, vierde lid, onderdeel b, van de Elektriciteitswet 1998 de duur van de ontheffing bij 380/150 kV-railsysteem Diemen, tijdens onderhoud, die is verleend aan TenneT TSO B.V., van de verplichting dat een net met een spanningsniveau van 110 kV of hoger zodanig ontworpen en in werking is dat het transport van elektriciteit ook verzekerd is indien zich een uitvalsituatie voordoet, te verlengen. De ontheffing wordt verleend voor een uitvalsituatie van maximaal 1500 MW gedurende de duur van 4 uur (4 uur is bepaald als een teruggavetijd van rail in onderhoud).
20. De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften en beperkingen:
- 1) Ingrijpende renovatie of modificatie
Op grond van artikel 4b.3 van het Besluit investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas verbindt de Autoriteit Consument en Markt aan de ontheffing de voorwaarde dat, wanneer het netonderdeel waarvoor ontheffing wordt verleend ingrijpend wordt gerenoveerd of gemodificeerd, het desbetreffende netonderdeel wordt aangepast overeenkomstig de norm in artikel 16, vierde lid, aanhef, van de Elektriciteitswet 1998 of, indien van toepassing, een vrijstelling in paragraaf 4a van het Besluit investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas.
 - 2) Wijzigingen in de ontheffing
TenneT dient de ACM onverwijld mededeling te doen als:
 - a. het knelpunt is opgelost;
 - b. sprake is van een wijziging van de verwachte datum van ingebruikname;
 - c. sprake is van wijzigingen in de eigendom van het betreffende netonderdeel.
 - 3) Veiligheid en betrouwbaarheid
De ontheffing wordt verleend onder het voorschrift dat sprake blijft van conformiteit met Verordening (EU) 2017/1485 van de Commissie tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen (PbEU 2017, L 220).
21. TenneT neemt de in randnummer 17 van dit besluit vermelde maatregelen om de gevolgen van uitval te beperken.
22. De ontheffing vervalt na uitvoering van de werkzaamheden waardoor het knelpunt is opgelost, dan wel uiterlijk op 31 december 2025. Hierna dient het railsysteem te voldoen aan artikel 4a.2, onderdeel b.1, van het Besluit investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas.

Den Haag,
Datum: 14 november 2024

Autoriteit Consument en Markt,
voor deze

drs. M.R. Leijten
Bestuurslid

Als u belanghebbende bent, kunt u schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, postbus 16326, 2500 BH Den Haag. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. In uw bezwaarschrift kunt u de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.